

TŁUMACZENIE

KONWENCJA O JURYSDYKCJI, PRAWIE WŁAŚCIWYM, UZNAWANIU, WYKONYWANIU I WSPÓŁPRACY W ZAKRESIE ODPOWIEDZIALNOŚCI RODZICIELSKIEJ ORAZ ŚRODKÓW OCHRONY DZIECI

(zawarta w dniu 19 października 1996 r.)

Państwa sygnatariusze niniejszej Konwencji,

zważywszy, że należy wzmocnić ochronę dzieci w sytuacjach o charakterze międzynarodowym,

pragnąc uniknąć kolizji pomiędzy ich systemami prawnymi w odniesieniu do jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania środków ochrony dzieci,

przypominając znaczenie współpracy międzynarodowej dla ochrony dzieci,

potwierdzając, że dobro dziecka powinno być uwzględnione w pierwszym rzędzie,

stwierdzając konieczność rewizji Konwencji z dnia 5 października 1961 r. o właściwości organów i prawie właściwym w zakresie ochrony małoletnich,

pragnąc ustanowić w tym celu wspólne postanowienia przy uwzględnieniu Konwencji Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. o prawach dziecka,

zgodziły się na następujące postanowienia:

ROZDZIAŁ I

ZAKRES ZASTOSOWANIA KONWENCJI

Artykuł 1

1. Niniejsza Konwencja ma na celu:
 - a) określenie państwa, którego organy są właściwe do podejmowania środków zmierzających do ochrony osoby lub majątku dziecka;
 - b) określenie prawa właściwego, stosowanego przez te organy w wykonywaniu ich jurysdykcji;
 - c) określenie prawa właściwego dla odpowiedzialności rodzicielskiej;
 - d) zapewnienie uznania i wykonania środków ochrony we wszystkich Umawiających się Państwach;
 - e) nawiązanie współpracy pomiędzy organami Umawiających się Państw niezbędnej do zrealizowania celów Konwencji.
2. Dla celów Konwencji pojęcie „odpowiedzialność rodzicielska” oznacza władzę rodzicielską lub wszelki inny podobny

stosunek władzy, który określa prawa, uprawnienia i obowiązki rodziców, opiekunów lub innych przedstawicieli ustawowych w stosunku do osoby lub majątku dziecka.

Artykuł 2

Konwencję stosuje się do dzieci, poczynwszy od ich urodzenia aż do ukończenia przez nie 18 roku życia.

Artykuł 3

Środki, o których mowa w artykule 1, mogą w szczególności odnosić się do:

- a) przyznania, wykonywania oraz częściowego lub całkowitego pozbawienia odpowiedzialności rodzicielskiej, jak również do jej przekazywania;
- b) pieczy włącznie z opieką nad osobą dziecka i w szczególności prawem do decydowania o jego miejscu pobytu, jak również prawa do osobistej styczności włącznie z prawem do zabrania dziecka na czas ograniczony w inne miejsce aniżeli miejsce zwykłego pobytu;

- c) opieki, kurateli i podobnych instytucji;
- d) wyznaczenia i zakresu zadań osoby lub jednostki, która jest odpowiedzialna za osobę lub majątek dziecka, reprezentuje go lub udziela mu pomocy;
- e) umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczej albo opieki nad nim przez *kafala* lub podobną instytucję;
- f) nadzoru organów publicznych nad opieką nad dzieckiem przez każdą osobę, która jest odpowiedzialna za dziecko;
- g) zarządzania, zabezpieczania lub dysponowania majątkiem dziecka.

Artykuł 4

Konwencji nie stosuje się do:

- a) ustalenia i zaprzeczenia rodzicielstwa;
- b) orzeczeń w sprawach adopcji i środkach przygotowujących do adopcji, jak również unieważnienia i odwołania adopcji;
- c) nazwiska i imienia dziecka;
- d) stwierdzenia pełnoletności;
- e) obowiązków alimentacyjnych;
- f) powiernictwa oraz dziedziczenia;
- g) ubezpieczenia społecznego;
- h) środków publicznych o charakterze ogólnym w sprawach wychowania i zdrowia;
- i) środków podejmowanych w wyniku przestępstw popełnionych przez dzieci;
- j) orzeczeń o prawie azylu oraz dotyczących imigracji.

ROZDZIAŁ II

JURYSDYKCJA

Artykuł 5

1. Zarówno organy sądowe, jak i administracyjne Umawiającego się Państwa, w którym dziecko ma zwykły pobyt, są właściwe do podejmowania środków zmierzających do ochrony jego osoby lub majątku.

2. Z zastrzeżeniem artykułu 7, w razie zmiany zwykłego pobytu dziecka na inne Umawiające się Państwo, właściwe są organy Państwa nowego zwykłego pobytu.

Artykuł 6

1. Wobec dzieci uchodźców oraz dzieci, które wskutek rozruchów mających miejsce w ich kraju zostały przemieszczone za granicę, jurysdykcję przewidzianą w artykule 5 ustęp 1 posiadają organy tego Umawiającego się Państwa, w którym dzieci przebywają w wyniku przemieszczenia.

2. Postanowienie ustępu poprzedzającego stosuje się również do dzieci, których zwykły pobyt nie może zostać ustalony.

Artykuł 7

1. W razie bezprawnego uprowadzenia lub zatrzymania dziecka organy Umawiającego się Państwa, w którym dziecko bezpośrednio przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem miało zwykły pobyt, zachowują swoją jurysdykcję do chwili, gdy dziecko uzyska zwykły pobyt w innym państwie, oraz:

- a) każda osoba, organ lub inna jednostka uprawniona do pieczy zezwoliła na uprowadzenie lub zatrzymanie; lub
- b) dziecko przebywało w tym innym państwie co najmniej rok po tym, jak osoba, organ lub inna jednostka uprawniona do pieczy знаła lub powinna była znać miejsce jego pobytu, żaden wniosek o powrót zgłoszony w tym okresie nie jest już rozpatrywany, a dziecko zaadaptowało się do nowych warunków.

2. Uprowadzenie lub zatrzymanie dziecka uważa się za bezprawne:

- a) jeżeli nastąpiło przez to naruszenie prawa do pieczy przyznanego osobie, organowi lub innej jednostce, wykonywanego wspólnie lub indywidualnie zgodnie z prawem państwa, w którym dziecko miało zwykły pobyt bezpośrednio przed uprowadzeniem lub zatrzymaniem; oraz
- b) jeżeli w chwili uprowadzenia lub zatrzymania prawo to było rzeczywiście wykonywane wspólnie lub indywidualnie albo byłoby tak wykonywane, gdyby nie nastąpiło uprowadzenie lub zatrzymanie.

Prawo do pieczy określone w literze a) może wynikać w szczególności z mocy prawa, z orzeczenia sądowego lub administracyjnego albo z porozumienia mającego moc prawną w świetle prawa tego państwa.

3. Dopóki organy wymienione w ustępie 1 zachowują swoją jurysdykcję, organy Umawiającego się Państwa, do którego dziecko zostało uprowadzone lub w którym zostało zatrzymane, mogą podejmować jedynie niecierpiące zwłoki środki konieczne dla ochrony osoby lub majątku dziecka, stosownie do artykułu 11.

Artykuł 8

1. Wyjątkowo organ Umawiającego się Państwa, mający jurysdykcję z mocy artykułów 5 lub 6, jeśli uzna, że organ innego Umawiającego się Państwa będzie w stanie lepiej ocenić w konkretnym przypadku dobro dziecka, może:

— albo zwrócić się do tego organu bezpośrednio lub przy pomocy organu centralnego tego Państwa, o przejęcie jurysdykcji celem podjęcia środków ochrony, jakie uzna za konieczne,

— albo zawiesić postępowanie i prosić strony o złożenie takiego wniosku do organu tego drugiego Państwa.

2. Umawiającymi się Państwami, do których organów można się zwracać zgodnie z warunkami określonymi w powyższym ustępie, są:

- a) państwo, którego dziecko jest obywatelem;
- b) państwo, w którym znajduje się majątek dziecka;
- c) państwo, do organu którego wniesiony został pozew o rozwód lub o separację rodziców dziecka lub o unieważnienie ich małżeństwa;
- d) państwo, z którym dziecko łączy ścisły związek.

3. Zainteresowane organy mogą dokonać wymiany opinii.

4. Organ, do którego skierowany jest wniosek zgodnie z warunkami określonymi w ustępie 1, może wyrazić zgodę na przejęcie jurysdykcji w miejsce organu mającego jurysdykcję z mocy artykułów 5 lub 6, jeżeli uzna, że służy to dobru dziecka.

Artykuł 9

1. Jeżeli organy Umawiających się Państw określonych w artykule 8 ustęp 2 uznają, że są w stanie lepiej ocenić w konkretnym przypadku dobro dziecka, mogą:

— albo wystąpić do właściwego organu w Umawiającym się Państwie zwykłego pobytu dziecka, bezpośrednio lub przy pomocy organu centralnego tego Państwa, o pozwolenie na przejęcie jurysdykcji celem podjęcia środków ochrony, jakie uważają za konieczne,

— albo prosić strony o przedłożenie takiego wniosku organom Państwa zwykłego pobytu dziecka.

2. Zainteresowane organy mogą dokonać wymiany opinii.

3. Organ wnioskujący może przejąć jurysdykcję w miejsce organu Umawiającego się Państwa zwykłego pobytu dziecka tylko wówczas, jeżeli ten organ uwzględni jego wniosek.

Artykuł 10

1. Bez naruszenia artykułów 5 do 9 organy jednego Umawiającego się Państwa, mające jurysdykcję do rozpoznania sprawy o rozwód lub separację rodziców dziecka, którego zwykły pobyt jest w innym Umawiającym się Państwie lub o unieważnienie ich małżeństwa, mogą podejmować środki ochrony osoby lub majątku dziecka, o ile jest to zgodne z prawem ich państwa:

- a) jeżeli w chwili wszczęcia postępowania jedno z rodziców ma zwykły pobyt w tym państwie i jeżeli jednemu z nich przysługuje odpowiedzialność rodzicielska za dziecko;
- b) jeżeli jurysdykcja tych organów do podjęcia takich środków została uznana przez rodziców, jak również przez każdą inną osobę, której przysługuje odpowiedzialność rodzicielska za dziecko i jeżeli jurysdykcja ta zgodna jest z dobrem dziecka.

2. Przewidziana w ustępie 1 jurysdykcja do podjęcia środków ochrony dziecka ustaje z chwilą, gdy orzeczenie uwzględniające lub oddalające powództwo o rozwód, separację lub unieważnienie małżeństwa stało się ostateczne lub gdy postępowanie zakończyło się z innego powodu.

Artykuł 11

1. We wszystkich wypadkach nie cierpiących zwłoki, organy każdego z Umawiających się Państw, na którego terytorium znajduje się dziecko lub majątek do niego należący, są właściwe do podjęcia koniecznych środków ochrony.

2. Środki podjęte na podstawie ustępu poprzedzającego w stosunku do dziecka mającego zwykły pobyt w Umawiającym się Państwie pozostają w mocy do czasu, gdy organy właściwe na mocy artykułów 5–10 podejmą środki wymagane sytuacją.

3. Środki podjęte na podstawie ustępu pierwszego w stosunku do dziecka mającego zwykły pobyt w państwie niebędącym stroną Konwencji tracą moc w każdym z Umawiających się Państw z chwilą uznania w nim środków zgodnych z wymogami sytuacji, podjętych przez organy innego państwa.

Artykuł 12

1. Z zastrzeżeniem artykułu 7 organy Umawiającego się Państwa, na którego terytorium znajduje się dziecko lub majątek do niego należący, są właściwe do podejmowania środków ochrony osoby lub majątku dziecka o charakterze tymczasowym i wywołującym skutek ograniczony do terytorium tego państwa, o ile takie środki nie są niezgodne ze środkami wcześniej podjętymi przez organy mające jurysdykcję z mocy artykułów 5–10.

2. Środki podjęte na podstawie ustępu poprzedzającego w stosunku do dziecka mającego zwykły pobyt w Umawiającym się Państwie, tracą moc, gdy organy mające jurysdykcję z mocy artykułów 5–10 orzekły o środkach ochrony, których może wymagać sytuacja.

3. Środki podjęte na podstawie ustępu 1 w stosunku do dziecka mającego zwykły pobyt w państwie niebędącym stroną Konwencji tracą moc w Umawiającym się Państwie, w którym zostały podjęte, z chwilą uznania w nim środków zgodnych z wymogami sytuacji, podjętych przez organy innego państwa.

Artykuł 13

1. Organy Umawiającego się Państwa, mające jurysdykcję zgodnie z artykułami 5–10 do podjęcia środków ochrony osoby lub majątku dziecka, muszą powstrzymać się od wykonywania jurysdykcji, jeżeli w chwili wszczęcia postępowania był już złożony wniosek o zastosowanie podobnych środków do organów innego Umawiającego się Państwa, mających jurysdykcję wówczas z mocy artykułów 5–10, i środki te są jeszcze w toku rozpoznawania.

2. Postanowienia ustępu poprzedzającego nie stosuje się, jeżeli organy, do których wniosek był początkowo złożony, rzekły się swojej jurysdykcji.

Artykuł 14

Środki podjęte zgodnie z artykułem 5–10 pozostają w mocy w swoich granicach, nawet jeżeli w wyniku zmiany okoliczności odpadnie podstawa, mocą której została ustalona jurysdykcja, dopóki organy mające jurysdykcję na podstawie Konwencji ich nie zmieniają, zastępują lub uchylają.

ROZDZIAŁ III

PRAWO WŁAŚCIWE

Artykuł 15

1. Przy wykonywaniu jurysdykcji przyznanej zgodnie z postanowieniami rozdziału II, organy Umawiającego się Państwa stosują przepisy własnego prawa.

2. Jednakże o ile ochrona osoby lub majątku dziecka tego wymaga, mogą one wyjątkowo zastosować lub wziąć pod

rozważę prawo innego Państwa, z którym dana sytuacja ma ścisły związek.

3. W razie zmiany zwykłego pobytu dziecka na pobyt w innym Umawiającym się Państwie, prawo tego innego Państwa, od chwili nastąpienia zmiany, określa warunki stosowania środków podjętych w państwie dawnego zwykłego pobytu.

Artykuł 16

1. Powstanie i ustanie odpowiedzialności rodzicielskiej z mocy prawa, bez udziału organu sądowego lub administracyjnego podlega prawu państwa zwykłego pobytu dziecka.

2. Powstanie i ustanie odpowiedzialności rodzicielskiej z mocy porozumienia lub jednostronnej czynności prawnej, bez udziału organu sądowego lub administracyjnego, podlega prawu państwa zwykłego pobytu dziecka z chwili, gdy porozumienie lub czynność jednostronna stają się skuteczne.

3. Odpowiedzialność rodzicielska istniejąca według prawa państwa zwykłego pobytu dziecka trwa także po zmianie zwykłego pobytu dziecka na inne państwo.

4. W razie zmiany zwykłego pobytu dziecka, przyznanie z mocy prawa odpowiedzialności rodzicielskiej osobie, której taka odpowiedzialność dotychczas nie przysługiwała, podlega prawu państwa nowego zwykłego pobytu.

Artykuł 17

Wykonywanie odpowiedzialności rodzicielskiej podlega prawu państwa zwykłego pobytu dziecka. W razie zmiany zwykłego pobytu dziecka, podlega prawu państwa nowego zwykłego pobytu.

Artykuł 18

Odpowiedzialność rodzicielska przewidziana w artykule 16 będzie mogła być odebrana, a warunki jej sprawowania zmienione, przez środki podjęte na podstawie Konwencji.

Artykuł 19

1. Ważność czynności prawnej dokonanej między osobą trzecią a inną osobą, która byłaby uprawniona do działania jako przedstawiciel ustawowy według prawa państwa, w którym czynność została dokonana, nie może być kwestionowana, ani też osoba trzecia pociągnięta do odpowiedzialności z tego tylko powodu, że ta inna osoba nie była uprawniona do działania jako przedstawiciel ustawowy na podstawie prawa wskazanego w postanowieniach niniejszego rozdziału, chyba że osoba trzecia wiedziała lub powinna była wiedzieć, że odpowiedzialność rodzicielska podlega temu prawu.

2. Postanowienia ustępu poprzedzającego stosuje się tylko w razie, gdy czynność prawna została dokonana między osobami obecnymi na terytorium tego samego państwa.

Artykuł 20

Postanowienia niniejszego rozdziału mają zastosowanie, nawet jeżeli prawem przez nie wskazanym jest prawo państwa niebędącego stroną Konwencji.

Artykuł 21

1. W rozumieniu niniejszego rozdziału termin „prawo” oznacza ogół przepisów obowiązujących w państwie z wyłączeniem norm kolizyjnych.

2. Jednakże jeżeli na podstawie artykułu 16 ma zastosowanie prawo państwa niebędącego stroną Konwencji i jeżeli normy kolizyjne tego państwa wskazują jako właściwe prawo innego państwa niebędącego stroną Konwencji, które zastosowałoby własne prawo, stosuje się prawo tego innego państwa. Jeżeli według prawa tego innego państwa nie ma ono zastosowania, stosuje się prawo wskazane w artykule 16.

Artykuł 22

Od stosowania prawa wskazanego w postanowieniach niniejszego rozdziału nie można odstąpić chyba że jego stosowanie jest wyraźnie sprzeczne z porządkiem publicznym, przy uwzględnieniu dobra dziecka.

ROZDZIAŁ IV

UZNANIE I WYKONYWANIE

Artykuł 23

1. Środki podjęte przez organy jednego Umawiającego się Państwa są z mocy prawa uznawane w innych Umawiających się Państwach.

2. Odmowa uznania jest jednak możliwa:

- a) jeżeli środek został podjęty przez organ, którego jurysdykcja nie była oparta na podstawach przewidzianych w rozdziale II;
- b) jeżeli środek został podjęty, z wyjątkiem wypadków niecierpiących zwłoki, w ramach postępowania sądowego lub administracyjnego, bez umożliwienia dziecku jego wysłuchania, przez co naruszono istotne zasady postępowania państwa wezwanego;
- c) na wniosek każdej osoby podnoszącej zarzut, że środek narusza jej odpowiedzialność rodzicielską, jeżeli środek został podjęty, z wyjątkiem wypadków niecierpiących zwłoki, bez umożliwienia tej osobie jej wysłuchania;
- d) jeżeli uznanie jest oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym państwa wezwanego, przy czym uwzględnić należy dobro dziecka;
- e) jeżeli środka nie da się pogodzić ze środkiem później podjętym w państwie zwykłego pobytu dziecka, niebędącym stroną Konwencji, o ile ten ostatni środek spełnia warunki konieczne do uznania go w państwie wezwanym;

f) jeżeli nie przestrzegano postępowania określonego w artykule 33.

Artykuł 24

Bez naruszenia postanowień artykułu 23 ustęp 1, każda osoba zainteresowana może wystąpić do właściwych organów Umawiającego się Państwa z wnioskiem o wydanie orzeczenia w sprawie uznania bądź odmowy uznania środka podjętego w innym Umawiającym się Państwie. Postępowanie jest określone przez prawo państwa wezwanego.

Artykuł 25

Organ państwa wezwanego jest związany ustaleniami faktycznymi, na podstawie których organ państwa, gdzie podjęto środek, oparł swoją jurysdykcję.

Artykuł 26

1. Jeżeli środki podjęte w Umawiającym się Państwie, i tam wykonalne, wymagają wykonania w innym Umawiającym się Państwie, stwierdza się ich wykonalność lub rejestruje w celu wykonania w tym innym państwie, na wniosek każdej zainteresowanej strony, zgodnie z postępowaniem określonym prawem tego państwa.

2. Każde Umawiające się Państwo w odniesieniu do stwierdzenia wykonalności lub zarejestrowania stosuje proste i szybkie postępowanie.

3. Odmowa stwierdzenia wykonalności lub zarejestrowania może nastąpić jedynie z powodów określonych w artykule 23 ustęp 2.

Artykuł 27

Z zastrzeżeniem koniecznego badania w celu stosowania artykułów poprzedzających, organ państwa wezwanego nie dokonuje merytorycznego badania podjętego środka.

Artykuł 28

Środki podjęte w Umawiającym się Państwie, których wykonalność stwierdzono lub które zostały zarejestrowane w celu wykonania w innym Umawiającym się Państwie wykonuje się tak, jakby zostały podjęte przez organy tego drugiego Państwa. Wykonanie środków następuje zgodnie z prawem państwa wezwanego, w granicach przewidzianych przez to prawo przy uwzględnieniu dobra dziecka.

ROZDZIAŁ V

WSPÓŁPRACA

Artykuł 29

1. Każde Umawiające się Państwo wyznacza organ centralny, który wypełniania obowiązki nałożone przez Konwencję.

2. Państwo federalne, państwo w którym obowiązuje kilka systemów prawnych lub państwo posiadające autonomiczne jednostki terytorialne może wyznaczyć więcej niż jeden organ centralny i określić zakres terytorialny lub osobowy ich czynności. Państwo, które czyni użytek z tej możliwości, wyznacza organ centralny, do którego będą kierowane wszystkie pisma w celu ich przekazania organowi centralnemu właściwemu w tym państwie.

Artykuł 30

1. Organy centralne powinny ze sobą współdziałać i popierać współpracę pomiędzy właściwymi organami w ich państwach dla realizacji zadań Konwencji.

2. W związku ze stosowaniem Konwencji, organy te podejmują odpowiednie działania w celu udzielania informacji o swoim ustawodawstwie, jak również o istniejących w ich państwach służbach działających w sprawach ochrony dzieci.

Artykuł 31

Organ centralny Umawiającego się Państwa – bezpośrednio bądź przez organy publiczne lub inne jednostki – podejmuje wszelkie, odpowiednie działania w celu:

- a) ułatwienia kontaktu i udzielania pomocy przewidzianych w artykułach 8 i 9 oraz w niniejszym rozdziale;
- b) ułatwienia – na drodze mediacji, pojednania lub w podobny sposób – polubownych porozumień dotyczących ochrony osoby lub majątku dziecka w sytuacjach, do których Konwencja ma zastosowanie;
- c) udzielenia pomocy, na wniosek właściwego organu innego Umawiającego się Państwa, w ustaleniu pobytu dziecka, wówczas gdy istnieje możliwość, że znajduje się ono na terytorium państwa wezwanego i potrzebuje ochrony.

Artykuł 32

Na uzasadniony wniosek organu centralnego lub innego właściwego organu Umawiającego się Państwa, z którym dziecko ma ścisły związek, organ centralny Umawiającego się Państwa, w którym dziecko ma zwykły pobyt i w którym jest obecne, może bądź bezpośrednio bądź przez organy publiczne lub inne jednostki:

- a) dostarczyć sprawozdanie o sytuacji dziecka;
- b) zwrócić się do właściwego organu w swoim państwie o zbadanie konieczności zastosowania środków zmierzających do ochrony osoby lub majątku dziecka.

Artykuł 33

1. Jeżeli organ mający jurysdykcję z mocy artykułów 5–10 bierze pod uwagę umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej

lub w placówce opiekuńczej albo sprawowanie opieki nad nim przez *kafala* lub podobną instytucję, a to umieszczenie lub opieka będą miały miejsce w innym Umawiającym się Państwie, to przeprowadza najpierw konsultacje z organem centralnym lub innym właściwym organem tego ostatniego państwa. Przekazuje mu w tym celu sprawozdanie o dziecku oraz uzasadnienie swojej propozycji w sprawie umieszczenia lub opieki.

2. Orzeczenie w sprawie umieszczenia lub opieki będzie mogło być podjęte w państwie wzywającym tylko wówczas, gdy organ centralny lub inny organ właściwy państwa wezwanego wyrazi zgodę na takie umieszczenie lub opiekę, przy uwzględnieniu dobra dziecka.

Artykuł 34

1. Jeżeli rozważany jest środek ochrony, gdy wymaga tego sytuacja dziecka, właściwe organy mogą na mocy Konwencji wystąpić do każdego organu w innym Umawiającym się Państwie posiadającego informacje potrzebne do celów ochrony dziecka, o ich przekazanie.

2. Każde Umawiające się Państwo może oświadczyć, że wnioski przewidziane w ustępie pierwszym mogą być przekazywane tylko za pośrednictwem jego organu centralnego.

Artykuł 35

1. Właściwe organy jednego Umawiającego się Państwa mogą wystąpić do organów innego Umawiającego się Państwa o udzielenie pomocy we wprowadzeniu w życie środków ochrony podjętych na podstawie Konwencji, w szczególności, aby zapewnić skuteczne wykonanie prawa do osobistej styczności, jak również prawa do utrzymywania regularnie bezpośrednich kontaktów.

2. Organy Umawiającego się Państwa, w którym dziecko nie ma zwykłego pobytu, na wniosek rodzica przebywającego w tym państwie i pragnącego uzyskać lub zachować prawo do osobistej styczności, mogą zebrać informacje lub dowody oraz wypowiedzieć się o zdolności tego rodzica do wykonywania prawa do osobistej styczności i o warunkach, w których mógłby je wykonywać. Organ mający jurysdykcję z mocy artykułów 5–10 do rozstrzygania o prawie do osobistej styczności powinien, przed swoim orzeczeniem, dopuścić i uwzględnić te informacje, dowody i wnioski.

3. Organ mający jurysdykcję z mocy artykułów 5–10 do rozstrzygania o prawie do osobistej styczności może zawiesić postępowanie do zakończenia postępowania przewidzianego w ustępie 2, szczególnie jeżeli wpłynął do niego wniosek o zmianę lub uchylenie prawa do osobistej styczności przyznanego przez organy państwa dawnego zwykłego pobytu.

4. Niniejszy artykuł nie stanowi przeszkody do zastosowania przez organ mający jurysdykcję z mocy artykułów 5–10 środków tymczasowych, do czasu zakończenia postępowania przewidzianego w ustępie 2.

Artykuł 36

W razie gdy dziecko jest narażone na poważne niebezpieczeństwo, właściwe organy Umawiającego się Państwa, w którym środki ochrony tego dziecka zostały podjęte lub rozważane jest ich podjęcie, jeżeli zostały poinformowane o zmianie pobytu lub obecności dziecka w innym państwie, informują organy tego państwa o niebezpieczeństwie oraz środkach podjętych lub których podjęcie jest rozważane.

Artykuł 37

Organ nie może prosić o informacje określone w niniejszym rozdziale lub je przekazywać, jeżeli w jego ocenie mogłoby to narazić na niebezpieczeństwo osobę lub majątek dziecka lub stanowić poważną groźbę dla wolności lub życia członka jego rodziny.

Artykuł 38

1. Nie naruszając możliwości żądania odpowiednich kosztów, odpowiadających świadczonym usługom, organy centralne i inne organy publiczne Umawiających się Państw ponoszą koszty wynikające ze stosowania postanowień niniejszego rozdziału.

2. Każde umawiające się Państwo może zawierać porozumienia w sprawie rozdziału kosztów z jednym lub wieloma Umawiającymi się Państwami.

Artykuł 39

Każde Umawiające się Państwo będzie mogło zawierać z jednym lub wieloma Umawiającymi się Państwami porozumienia w celu ułatwienia w stosunkach wzajemnych stosowania niniejszego rozdziału. Państwa, które zawarły takie porozumienia, przesyłają ich odpisy depozytariuszowi Konwencji.

ROZDZIAŁ VI

POSTANOWIENIA OGÓLNE

Artykuł 40

1. Organy Umawiającego się Państwa zwykłego pobytu dziecka lub Umawiającego się Państwa, w którym podjęty został środek ochronny, mogą wydać osobie sprawującej odpowiedzialność rodzicielską lub osobie, której powierzono ochronę osoby lub majątku dziecka, na jej wniosek, zaświadczenie o jej upoważnieniu do działania oraz przysługujących jej uprawnieniach.

2. Upoważnienie i uprawnienia określone w zaświadczeniu są uważane za ustalone, chyba że istnieją dowody, które temu przeczą.

3. Każde Umawiające się Państwo wyznacza organy właściwe do wydawania zaświadczeń.

Artykuł 41

Dane osobowe, zebrane lub przekazane zgodnie z Konwencją, mogą być użyte tylko do tych celów, dla których zostały zebrane lub przekazane.

Artykuł 42

Organy, którym informacje zostały przekazane, zapewnią ich poufność zgodnie z prawem ich państwa.

Artykuł 43

Dokumenty przekazane lub wydane na podstawie Konwencji, nie wymagają legalizacji lub innej podobnej formalności.

Artykuł 44

Każde Umawiające się Państwo może wyznaczyć organy, do których powinny być przysyłane wnioski przewidziane w artykułach 8, 9 i 33.

Artykuł 45

1. O wyznaczeniu organów, o których mowa w artykułach 29 i 44, należy zawiadomić Biuro Stałe Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego.

2. Oświadczenie wymienione w artykule 34 ustęp 2 składa się depozytariuszowi Konwencji.

Artykuł 46

Umawiające się Państwo, w którym w zakresie ochrony dziecka i jego majątku mają zastosowanie różne systemy prawa lub zespoły norm, nie jest zobowiązane do stosowania zasad Konwencji do kolizji dotyczących wyłącznie tych różnych systemów lub zespołów norm.

Artykuł 47

W stosunku do państwa, w którym dwa lub więcej systemów prawa lub zespołów norm odnoszących się do zagadnień uregulowanych w niniejszej Konwencji stosuje się w różnych jednostkach terytorialnych:

- 1) przez zwykły pobyt w tym państwie rozumie się zwykły pobyt w jednostce terytorialnej;
- 2) przez obecność dziecka w tym państwie rozumie się obecność dziecka w jednostce terytorialnej;
- 3) przez miejsce położenia majątku dziecka rozumie się miejsce położenia majątku dziecka w jednostce terytorialnej;

- 4) przez państwo, którego dziecko jest obywatelem, rozumie się jednostkę terytorialną wskazaną przez prawo tego państwa bądź też w przypadku braku stosownych norm, jednostkę terytorialną, z którą dziecko jest najściślej związane;
- 5) przez państwo, przed którego organem zawisła sprawa o rozwód, separację lub unieważnienie małżeństwa, rozumie się jednostkę terytorialną, przed organem której zawisła taka sprawa;
- 6) przez państwo, z którym dziecko łączy ścisły związek, rozumie się jednostkę terytorialną, z którą dziecko jest tak związane;
- 7) przez państwo, do którego dziecko zostało uprowadzone lub jest w nim zatrzymane, rozumie się jednostkę terytorialną, do której dziecko zostało uprowadzone lub w której jest zatrzymane;
- 8) przez jednostki lub organy tego państwa, oprócz organów centralnych, rozumie się instytucje lub organy uprawnione do działania w danej jednostce terytorialnej;
- 9) przez prawo, postępowanie lub organy państwa, w którym środek został podjęty, rozumie się prawo, postępowanie lub organy w jednostce terytorialnej, na terenie której ten środek został podjęty;
- 10) przez prawo, postępowanie lub organy państwa wezwanego, rozumie się prawo, postępowanie lub organy w jednostce terytorialnej, w której wnosi się o uznanie lub wykonanie.

Artykuł 48

Jeżeli państwo obejmuje dwie lub więcej jednostki terytorialne, z których każda ma własny system prawa lub zespół norm odnoszący się do zagadnień uregulowanych w niniejszej Konwencji, w celu ustalenia prawa właściwego z mocy rozdziału III, stosuje się następujące zasady:

- a) jeżeli w tym państwie obowiązują normy określające jednostkę terytorialną, której prawo jest właściwe, stosuje się prawo tej jednostki;
- b) w braku takich norm stosuje się prawo jednostki terytorialnej określonej zgodnie z postanowieniami artykułu 47.

Artykuł 49

Jeżeli państwo posiada dwa lub więcej systemów prawa lub zespołów norm mających zastosowanie do różnych kategorii osób w zakresie zagadnień uregulowanych w niniejszej

Konwencji, w celu ustalenia prawa właściwego z mocy rozdziału III, stosuje się następujące zasady:

- a) jeżeli w tym państwie obowiązują normy określające właściwość prawa, stosuje się prawo wskazane w tych normach;
- b) w braku takich norm stosuje się prawo systemu lub zespołu norm, z którym dziecko jest najściślej związane.

Artykuł 50

Niniejsza Konwencja nie narusza Konwencji z dnia 25 października 1980 r. dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, w stosunkach między stronami obydwóch Konwencji. Jednakże nie ma przeszkód, by postanowienia niniejszej Konwencji były powoływane w celu uzyskania powrotu dziecka, które zostało bezprawnie uprowadzone lub zatrzymane, lub w celu zorganizowania prawa do osobistej styczności.

Artykuł 51

W stosunkach między Umawiającymi się Państwami niniejsza Konwencja zastępuje Konwencję z dnia 5 października 1961 r. o właściwości organów i prawie właściwym w zakresie ochrony małoletnich oraz Konwencję dotyczącą uregulowania opieki nad małoletnimi, podpisaną w Hadze dnia 12 czerwca 1902 r., bez naruszenia uznania środków podjętych zgodnie z wyżej wymienioną Konwencją z dnia 5 października 1961 r.

Artykuł 52

1. Niniejsza Konwencja nie narusza porozumień międzynarodowych, których Umawiające się Państwa są stronami, a które zawierają postanowienia w dziedzinach uregulowanych przez niniejszą Konwencję, chyba że odmienne oświadczenie zostanie złożone przez Państwa związane tymi porozumieniami.

2. Niniejsza Konwencja nie narusza możliwości zawierania przez jedno lub więcej Umawiających się Państw porozumień obejmujących postanowienia w dziedzinach uregulowanych w niniejszej Konwencji a dotyczących dzieci mających zwykły pobyt w jednym z państw, będących stroną takiego porozumienia.

3. Porozumienia zawierane przez jedno lub więcej Umawiających się Państw w dziedzinach uregulowanych w niniejszej Konwencji nie naruszają stosowania postanowień niniejszej Konwencji w stosunkach między tymi państwami a innymi Umawiającymi się Państwami.

4. Przepisy ustępów poprzedzających stosuje się również do ustaw jednolitych opartych na istnieniu między państwami, których to dotyczy, specjalnych powiązań, w szczególności o charakterze regionalnym.

Artykuł 53

1. Konwencja ma zastosowanie tylko do środków podjętych w państwie po jej wejściu w życie w stosunku do tego państwa.

2. Konwencja ma zastosowanie do uznawania i wykonywania środków podjętych po jej wejściu w życie w stosunkach między państwem, w którym środki zostały podjęte a państwem wezwanym.

Artykuł 54

1. Wszelkie pisma do organu centralnego lub innych organów Umawiającego się Państwa będą kierowane w języku oryginalnym wraz z tłumaczeniem na język urzędowy lub jeden z języków urzędowych tego państwa, albo – jeżeli jest to trudne do wykonania – wraz z tłumaczeniem na język francuski lub angielski.

2. Jednak Umawiające się Państwo będzie mogło, składając zastrzeżenie określone w artykule 60, sprzeciwić się użyciu języka francuskiego bądź angielskiego, jednak nie obu języków.

Artykuł 55

1. Umawiające się Państwo może stosownie do artykułu 60:

- a) zastrzec jurysdykcję swoich organów do podejmowania środków zmierzających do ochrony majątku dziecka położonego na jego terytorium;
- b) zastrzec nieuznawanie odpowiedzialności rodzicielskiej lub środka, który byłby nie do pogodzenia ze środkiem podjętym przez jego organy w stosunku do tego majątku.

2. Zastrzeżenie może być ograniczone do pewnych kategorii majątku.

Artykuł 56

Sekretarz Generalny Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego w regularnych okresach zwołuje Komisję Specjalną w celu zbadania funkcjonowania Konwencji w praktyce.

ROZDZIAŁ VII**POSTANOWIENIA KOŃCOWE****Artykuł 57**

1. Konwencja jest otwarta do podpisu przez Państwa, które były członkami Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego w czasie jej Osiemnastej Sesji.

2. Konwencja podlega ratyfikacji, przyjęciu lub zatwierdzeniu, zaś dokumenty ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia

zostaną złożone w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Królestwa Niderlandów, będącym depozytariuszem Konwencji.

Artykuł 58

1. Każde inne Państwo będzie mogło przystąpić do Konwencji po jej wejściu w życie na podstawie artykułu 61 ustęp 1.

2. Dokument przystąpienia zostanie złożony u depozytariusza.

3. Przystąpienie będzie skuteczne tylko w stosunkach między państwem przystępującym a Umawiającymi się Państwami, które nie zgłoszą w stosunku do niego zastrzeżenia w ciągu sześciu miesięcy po otrzymaniu notyfikacji przewidzianej w artykule 63 litera b). Zastrzeżenie takie może również być zgłoszone przez każde Państwo w chwili ratyfikacji, przyjęcia lub zatwierdzenia Konwencji, późniejszych niż przystąpienie. Zastrzeżenie należy notyfikować depozytariuszowi.

Artykuł 59

1. Umawiające się Państwo, obejmujące dwie lub więcej jednostek terytorialnych, w których w sprawach regulowanych przez niniejszą Konwencję obowiązują różne systemy prawne, może w chwili podpisania, ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia oświadczyć, że Konwencję stosuje się do wszystkich jego jednostek terytorialnych lub tylko do jednej albo kilku z nich, i może w każdym czasie zmienić to oświadczenie przez złożenie nowego oświadczenia.

2. Każde takie oświadczenie powinno być notyfikowane depozytariuszowi Konwencji z wyraźnym określeniem w nim tych jednostek terytorialnych, do których Konwencja ma zastosowanie.

3. Jeżeli Państwo nie złoży oświadczenia na mocy niniejszego artykułu, Konwencja będzie miała zastosowanie do całości terytorium tego państwa.

Artykuł 60

1. Każde Umawiające się Państwo może, najpóźniej w chwili ratyfikacji, przyjęcia, zatwierdzenia lub przystąpienia albo w chwili składania oświadczenia na mocy artykułu 59, złożyć jedno lub obydwa zastrzeżenia przewidziane w artykule 54 ustęp 2 i artykule 55. Żadne inne zastrzeżenie nie będzie dopuszczalne.

2. Każde państwo może w każdym czasie cofnąć złożone zastrzeżenie. Wycofanie zastrzeżenia powinno być notyfikowane depozytariuszowi.

3. Zastrzeżenie przestanie obowiązywać pierwszego dnia trzeciego miesiąca kalendarzowego po notyfikacji wymienionej w ustępie poprzedzającym.

Artykuł 61

1. Konwencja wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następnego po upływie terminu trzech miesięcy od złożenia trzeciego dokumentu ratyfikacyjnego, przyjęcia lub zatwierdzenia przewidzianego w artykule 57.
2. Następnie Konwencja wejdzie w życie:
 - a) w stosunku do każdego Państwa ratyfikującego, przyjmującego lub zatwierdzającego w terminie późniejszym – pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie terminu trzech miesięcy od złożenia przez nie dokumentu o ratyfikacji, przyjęciu, zatwierdzeniu lub przystąpieniu;
 - b) dla każdego Państwa przystępującego, pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie terminu trzech miesięcy i po upływie terminu sześciu miesięcy przewidzianego w artykule 58 ustęp 3;
 - c) w stosunku do jednostek terytorialnych, na które niniejsza Konwencja została rozciągnięta zgodnie z artykułem 59, pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie terminu trzech miesięcy po notyfikacji przewidzianej w tym artykule.

Artykuł 62

1. Każde Państwo będące stroną Konwencji może ją wypowiedzieć przez notyfikację na piśmie skierowaną do depozytariusza. Wypowiedzenie może być ograniczone do pewnych jednostek terytorialnych, do których Konwencja ma zastosowanie.
2. Wypowiedzenie odnosi skutek pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie okresu dwunastu miesięcy od dnia przyjęcia notyfikacji przez depozytariusza. Jeżeli w notyfikacji wskazany jest dłuższy okres, po jakim wypowiedzenie ma odnieść skutek, wypowiedzenie wywołuje skutek z upływem tego okresu.

Artykuł 63

Depozytariusz notyfikuje Państwom członkowskim Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego, jak również państwom, które do Konwencji przystąpiły zgodnie z postanowieniami artykułu 58:

- a) podpisanie, ratyfikację, przyjęcie i zatwierdzenie przewidziane w artykule 57;
- b) przystąpienie i zastrzeżenie do przystąpień przewidziane w artykule 58;
- c) datę, z którą Konwencja wejdzie w życie zgodnie z postanowieniami artykułu 61;
- d) oświadczenie określone w artykule 34 ustęp 2 i artykule 59;
- e) porozumienia określone w artykule 39;
- f) zastrzeżenia przewidziane w artykule 54 ustęp 2 i artykule 55 oraz cofnięcie zastrzeżeń przewidziane w artykule 60 ustęp 2;
- g) wypowiedzenia przewidziane w artykule 62.

Na dowód czego, niżej podpisani, należycie upoważnieni, podpisali niniejszą Konwencję.

Sporządzono w Hadze dnia 19 października 1996 r., w językach francuskim i angielskim, przy czym oba teksty są jednakowo autentyczne, w jednym egzemplarzu, który zostanie złożony w archiwach Rządu Królestwa Niderlandów i którego poświadczony odpis zostanie przekazany w drodze dyplomatycznej każdemu z Państw będących członkami Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego w czasie jej Osiemnastej Sesji.